І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 30-го СЕРПНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 30, 1962 No. 166. VOL. LXVIII.

СЕНАТ СХВАЛИВ ПОДАТКОВІ ПОЛЕГШІ ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ВІДКИНУЛА УРЯДОВИЙ ПРОЄКТ ПРОДОВЖИТИ ВИПЛАТУ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ

Вашингтон. — 28-го серпня уряд президента Кеннеді мав одну перемогу в Конгресі і одну програну, бо Сенат більшістю 52-34 голосів ухвалив законопроєкт, згідно з яким підприємці матимуть полегші при видатках на плмб'МЗР Палатна Комісія Способів і Засобів більшістю 13 до 12-ох голосів відкинула урядовий проєкт продовжити на 13 тижнів виплату допомоги тим безробітним, які вже її вичерпали. Полегші для промисловців і фармерів, корпорацій та індивідуальних, мають на цілі скріпити економіку, бо збільшаться витрати на інвестиції, коли вони зможуть відтягати від оподаткування 7% із тих сум, які вони видали на будову нових фабрик або нових машин чи інструментів. За ухвалення цього закону голосували 37 демократів і 15 республіканців, а проти були 17 демократів і 13 республіканців. Департамент Скарбу передбачає, що промисловці та фармери зможуть ощадити на цьому законі коло одного більйона долярів, і на стільки зменшиться прибуток державної скарбниці. В політичних колах не передбачають, щоб уряд зміг похвалитися подібною перемогою при ухвалюванні в Сенаті проєкту про те, щоб самі банки і корпорації стягали прибутковий податок від ощадностей і дивіденд. Уряд обраховує що коли б Конгрес ухвалив цей закон про податки від ощадностевих прибутків, то державна скарбниця мала б річно коло 780 мільйонів долярів, що покрило б частинно ті втрати, що їх уряд матиме внаслідок податкових полегш підприємцям. Президент Кеннеді говорив на пресовій конференції, що Конгрес повинен ухвалити ще на цій сесії кілька законопроєктів, які мають підтримувати економіку. До цих проєктів уряду належать і два вище згадані законопроєкти. Секретар праці Артур Дж. Голдберг заявив, що „він дуже жалкує", що Палатна Комісія відкинула проєкт продовжити виплату допомоги тим робітникам, які вже вичерпали свій реченець і не можуть її діставати. Голдберг висловив надію, що Комісія Способів і Засобів змінить своє рішення і Палата зможе продовжити допомогу безробітним. До зміни рішення Комісії треба б рішення тільки одного її члена підтримати урядовий проєкт. Досі урядовий проєкт підтримують 11 демократів і 1 республіканець — Говард В. Бейкер із Теннесі. Але дехто сумнівається, чи той республіканець буде підтримувати уряд, коли знатиме, що від його голосу залежить доля закону. 28-го серпня він голосував разом із демократами, бо бачив, що вони і так не мали більшости. Не є приємне для уряду те, що проти цього проєкту голосували аж 4 демократичні члени Комісії, а між ними теж конгресмен Кларк В. Томпсон із Тексасу, який сам ствердив, що в його дистрикті число безробітних становить 8% всіх затруднених.

Індекс цін збільшився в липні на 0.2 відсотка і становив 105.5%

Вашингтон. — Статистичне Бюро при Департаменті Праці повідомляє, що індекс цін в липні цього року збільшився на 0.2 відсотка в порівнянні з червнем ц. р. і становив 105.5 відсотка, а в порівнянні з пересічними цінами в 1957-1959 роках індекс цін збільшився на 5.5 відсотка. В Ню Йорку індекс цін збільшився в липні на 0.6 відсотка і становив 106.4 відс. На збільшення індексу цін мало вплив те, що подорожчали харчі. Збільшення цін прожитку в липні автоматично збільшить заробітні платні 950,000 робітників, які є затруднені в автомобільній і космічній промисловості та при фармерських машинах.

Колишній президент Гувер перейшов успішну операцію в нюйоркському шпиталі

Ню Йорк. — 28-го серпня 88-річний колишній президент Герберт Гувер перейшов успішну операцію наросту на грубій кишці в шпиталі Колюмбійського Пресвітеріянського Медичного Центру в Ню Йорку. Зі шпиталю повідомили, що пацієнт добре перебув операцію, яка тривала повні три години, від 9-ої до 12-ої вполудне, і почувається добре. Ляборaторійний дослід має ствердити, чи тумор був злоякісний, чи ні. Операцію переводили три лікарі під проводом д-ра Рудольфа Шуллінґера, який 4 роки тому оперував Гувера на жовчові каміння. Гувер перебував у шпиталі від 20-го серпня, пішовши туди на звичайну перевірку здоров'я. За допомогою променів рентґена і ляборaторійних тестів лікарі знайшли наріст на грубій кишці, і вирішили його усунути операційним способом.

В НЮ ЙОРКУ ПОМЕРЛА ІРЕНА СЕМУС

Ню Йорк. — У вівторок 28 серпня тут померла, проживши 70 років Ірена Семус, членкиня 130-ого відділу УНСоюзу, ім. св. Володимира в Ню Йорку. Похорони відбудуться в суботу 1 вересня ц. р. із церкви св. Юра на цвинтар Олвед.

„Тягар збереження волі в світі лежить на ЗДА" — заявляє Кеннеді

Вашингтон. — Президент Кеннеді 28-го серпня промовляв на майдані перед Вілим Домом до 4.876 студентів та студенток коледжів, які зібралися при закінченні своєї вакаційної практики в урядових та законодатних аґенціях. Президент сказав студентській молоді, що збереження волі в світі в найближчих 10-20 роках лежить виключно на цій країні. Президент висловив надію, що ті студенти, які працювали у виконних чи законодатних урядових аґенціях, таки виберуть кар'єру урядових працівників. Президент просив тих студентів, які мають охоту працювати для народу та бути політиками, урядовцями, чи як дехто каже „бюрократами", — піднести руки вгору, і більшість це зробила. Президент заявив, що хоч американська конституція є надзвичайним документом, то все ж таки її інтерпретувати і здійснювати мають люди. Одночасно голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Віллям Міллер нарікав на те, що ті студенти - практиканти діставали пояснення й інструкції від представників Демократичної партії, тому вони є однобічно поінформовані про те, як діє уряд і Конґрес.

В Клівленді відбулася Конвенція Української Католицької Молоді

Клівленд, Огайо. — В днях від 24-го до 26-го серпня відбулася тут 24-та річна Конвенція Української Католицької Молоді, яку звеличав своєю присутністю ВПреосв. Митрополит Кир Амвросій, який в суботу 25-го серпня відправив Божественну Літургію в церкві св. апп. Петра і Павла, а після того був присутній на спільному сніданку, де виголосив промову до учасників конвенції та гостей. Тостмайстром на сніданку був всеч. о. монсіньйор Стефан Тиханський, голова СУК „Провидіння". В Конвенції взяли участь коло 400 делеґатів із різних стейтів ЗДА. Головними проблемами цьогорічної Конвенції були реорганізаційні справи, справа Вселенського Собору та ювілей СУК „Провидіння". Доповіді відбувалися в п'ятницю, суботу і в неділю 24, 25 і 26-го серпня. Доповідали о. шамбелян Лев Адамяк, який відкрив дискусію на тему „Роля члена Ліґи Української Католицької Молоді в парафії". Дієцезіяльний директор Т-ва св. Імени о. Є. С. Кейн доповідав на тему „Соціяльні проблеми перед старшою молоддю", а проф. Джан Керрол Університету Михайло С. Пап говорив про „Завдання української католицької молоді під теперішню пору". Учасники Конвенції виявили поважні зацікавлення соціяльно-політичними проблемами, які стоять перед всіми народами сучасности. Учасники Конвенції брали масову участь в Богослуженнях, які відбувалися кожного дня, а під час кожної св. Літургії масово приступали до св. Причастя. Під час Конвенції відбулися культурні та розвагові імпрези.

Відзначення 125-ої річниці інкорпорації міста Шикаґо відбулося з участю українців

Шикаґо (В. Н.). — Місто Шикаґо відзначило минулої п'ятниці, 24 серпня, свій ювілейний рік 125-ту річницю інкорпорації міста, величавим парадним походом вулицями середмістя Шикаґо. Не зважаючи на зливний дощ, що попередив цей маніфестаційний похід у вечірніх годинах, ця маніфестація за кількістю учасників і глядачів, була однією із найбільших того роду. Найчисленнішою поміж національними групами була німецька група, репрезентована різними організаціями, хорами, оркестрами. М. і. загальну увагу звертав збудований спеціяльно віз, що представляв берлінський „мур ганьби", який відгороджує Східний, комуністичний Берлін від Західнього. Українську Групу міста Шикаґо репрезентувала на цій маніфестації (під американськими і українськими національними прапорами) молодь Осередку СУМА ім. Павлушкова, що дисциплінованими рядами в українських національних одягах різних земель та в сумівських одностроях промаршувала походною трасою — по головній Стейт стріт, притягаючи увагу та признання глядачів. Посадник міста Річард Дейлі вітаючи українську групу з почесної трибуни, назвав її однією із найкращих в цьому місті, яка своєю працею і активністю у минулому і теперішньому причинилася до розквіту цього багатомільйонового міста. Провід групи був у руках мґра С. Валуха представника Ліґи АУП, І. Павлика, члена Управи СУМА ім. Павлушкова, та інших членів Управи цього активного Осередку, який ніколи не відмовляє своєї співпраці й участи у важливих для репрезентації української групи імпрезах.

Великий кінець тижня на Союзівці проходитиме під знаком мистецьких і спортових імпрез

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. — Цьогорічний великий кінець тижня на цій відпочинково-виховній оселі УНСоюзу в Кетскілських горах, що припадає у зв'язку із Днем Праці на 1, 2 і 3 вересня 1962, проходитиме передусім під знаком уже традиційних щорічних тенісових і плавацьких змагань. Мистецькою імпрезою в рамцях цього кінця тижня буде мистецько-розваговий вечір, в суботу дня 1-го вересня о год. 8:30 веч., в якому візьмуть участь видатні українські музики і співаки разом із відомим фейлетоністом Іваном Керницьким. Виступатимуть під час цього концерту українська піяністка з Канади Люба Жук, скрипаль Богдан Марків й американсько-українська співачка Марія Боднар. Проводитиме вечором письменник Іван Керницький-Ікер. Тенісові та плавацькі змагання будуть відбуватися протягом усіх трьох днів і йтимуть вони за першість Української Спортової Централі Америки і Канади. Ці змагання влаштовує відомий широко Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку, а точніше декілька його провідників — ентузіястів цих цих спортів на чолі з інж. Богданом Раком та інж. Володимиром Шарком. В тенісових першенствах в окремих групах будуть змагатися чоловіки, жінки, юначки та юнаки в двох вікових групах. Всі переможці будуть нагороджені чашами, що їх уфундували УНСоюз, „Свобода". „Союзівка" та „Український Тижневик". Крім цього ці переможці дістануть грамоти за свої осяги від УСЦАК. В плавацьких змаганнях першунам в кожній конкуренції будуть святочно вручені золоті, чи точніше позолочувані, медалі з відповідними виґравіруваними на них написами. Ці медалі уфундував УНСоюз. На Союзівці сподіваються у зв'язку із змаганнями більшого здвигу народу, бо ж і значне число глядачів — симпатиків цих родів спорту вибираються на Союзівку на час цих змагань, що будуть своєрідною малою олімпіядою нашої молоді.

УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ЮВІЛЕЙНОЇ ПЛАСТОВОЇ ЗУСТРІЧІ ВІДБУЛОСЯ НА ПЛАСТОВІЙ ОСЕЛІ В ІСТ ЧЕТГЕМ, Н. Й.

ОКРЕМА ЕСТАФЕТА ПЛАСТУНІВ ПРИНЕСЛА ІЗ БОФАЛО НА ПЛАСТОВУ ОСЕЛЮ СМОЛОСКИП, ЗАПАЛЕНИЙ НАД МОГИЛОЮ НАЧ. ПЛАСТУНА

Вовча Тропа, Іст Четгем, Н. Й. (І. С.) — У вівторок 28 серпня ц. р. в день Свята Успення Пресвятої Богородиці, відбулося тут на пластовій оселі урочисте відкриття Ювілейної Пластової Зустрічі з нагоди 50-ліття існування Українського Пласту. В 8-ій годині ранку піднесено на щоглі 47 знамен пластових куренів, після чого слідувала полева Служба Божа, відправлена духовним опікуном Ювілейної Пластової Зустрічі пл. сен. о. Богданом Смиком в сослуженні священиків пл. сен. о. Ярослава Шуста і капеляна Пластової Оселі о. Юрія Менцінського. По Службі Божій на трибуну на площі під щоглами з пластовими знаменами увійшли репрезентанти головних пластових проводів — президія Головної Пластової Ради в складі Яро Гладкий — голова, Михайло Пежанський — заступник голови і Ганна Коренець — секретар, Головна Пластова Булава — в складі Осип Бойчук — голова, Михайло Бажанський — секретар, Тарас Дурбак — головний булавний пластунів, Ольга Кузьмович — головна булавна пластунок і голова КПС на ЗДА, господарський референт ГПБ Іван Скочиляс та пластові духовники оо. В. Смик, Ярослав Шуст та Юрій Менцінський. Перед трибуну вмаршували хоружжі із прапорами 22-ох куренів, а за ними 1,672 учасників Ювілейної Пластової Зустрічі під командою комaндантів чоловічих і жіночих частин і під загальним проводом коменданта ЮПЗ пл. сен. Юрія Ференцевича і ст. пл. Мирона Баб'юка. Після відспівання молитви „Царю Небесний" на щоглі піднято український, американський і канадійський прапори та відспівано пластовий гимн. На інших щоглах піднесено знамена крайових пластових організацій в Австралії, Арґентині, Великій Британії, ЗДА, Канаді, Західній Німеччині і Франції. Точно о год. 11-ій перед полуднем на площу вбіг ст. пл. Микола Григорчук із 25-го старшо-пластунського куреня „Чорноморці" із смолоскипом, запаленим на могилі сл. п. Начального Пластуна Сірого Лева в Лакавані біля Боффало. Вогонь цей перевезли на роверах члени згаданого куреня трасою понад 320 миль з Боффало на Іст Четгем. Естафетний біг почався в суботу 25 серпня ц. р., по полудні. Після прибуття на пластову Оселю запалений смолоскип передано комaндантові ЮПЗ Ю. Ференцевичеві, який із черги вручив його голові ГПРади пл. сен. кер. Ярові Гладкому для запалення перед щоглами Вічного Вогню Зустрічі. Під час цієї церемонії підніс на щоглу прапор Начального Пластуна внук сл. п. Сірого Лева — проф. С. Левицького — пластун-юнак Борис Керницький. Відкрив зустріч короткою промовою голова ГПБулави пл. сен. Осип Бойчук. Український Пласт, який влаштовує ЮПЗ, нараховує сьогодні понад 6,000 членів в усіх країнах світу й активну участь в зустрічі беруть пластуни і пластунки із ЗДА і Канади і відпоручники інших країн світу, де діє Український Пласт. В програмі Зустрічі передбачене урочисте відзначення 50-річчя Пласту, що відбудеться при участі батьків пластунства і представників громадянства в днях 1 і 2 вересня і з нагоди якого будуть відправлені архиєрейські Служби Божі, католицька і православна, в неділю, дня 2 вересня. Зустріч буде закінчена в понеділок, дня 3-го вересня ц. р. На Пластовій Оселі, на якій відбувається зустріч, діє пластова пошта, як теж короткохвилева надавча радіова стація КГВ 1944, яка передає повідомлення на хвилях 27,255 мегациклу.

Населення Харкова без води. — Режим обіцяє воду, але аж в 1963 році

Москва. — Населення Харкова, другого в черзі за кількістю населення міста в Українській ССР, позбавлене останніми тижнями, згідно із повідомленнями чужоземних кореспондентів із СССР, нормального постачання води. Внаслідок совєтської безгосподарности перестала діяти харківська водопостачальна система і населення цього 930-тисячного міста примушене носити воду відрами із подальших криниць, а до того, коли цю воду переварюють, то вона чорніє або червоніє. Щоб потішити позбавлене води населення, совєтські офіційні чинники сповістили, що на Північному Дінці побудовано вже, на три місяці перед заплянованим реченцем, греблю і що тепер будується велетенський водний резервуар, який постачатиме воду для Харкова. В поінформованих колах думають, що буде готовий цей резервуар аж в 1963 році. Харків'яни пригадують що почали його будувати понад 30 років тому.

650 осіб взяло участь у першому дні „протикомуністичної школи" д-ра Шварца в Ню Йорку

Ню Йорк. — 49-річний колишній австралійський лікар і баптистський проповідник д-р Фред С. Шварц організує протикомуністичні доповіді в різних містах цієї країни, називані „протикомуністичною школою". Цього тижня така школа відбувається в Ню Йорку у відомій великій залі Карнеґі Гол, яка може помістити 2,760 осіб. В першому дні цієї школи по полудні на лекції було, як подає преса, 400 осіб, а увечері число присутніх виносило 650. Вступ за лекції треба оплачувати, бо оцей Християнський хрестоносний похід проти комунізму — як називає свою акцію д-р Шварц — не має надзвичайних фондів і втримується з прибутків із тих імпрез, що їх влаштовує в різних містах. В Ню Йорку д-р Шварц не має надії на те, щоб зібрати стільки грошей, які могли б принаймні покрити витрати. В першому дні викладав в цій школі католицький священик Альберт Дж. Невінс, який сказав, що Куба і Британська Гуяна вже є комуністичні, а Чіле, Болівія, Еквадор, Гондурас, Нікараґва і Бразилія балянсують між комунізмом і демократизмом. Адвокат Фред Шлефлі з Алтони, Іллиной, доповідав про „зв'язок комунізму з порнографією". Сам д-р Шварц сказав, що його викладачі користають із „академічної волі", і тому їх погляди не мусять бути поглядом проводу Християнського Протикомуністичного Хрестоносного Походу. Фінансовий директор цього Походу Джеймс Д. Колберт заявив, що два давніші виступи в Ню Йорку і теперішня школа коштуватимуть від $75,000 до $100,000. Д-р Шварц має дефіцит. Він сказав у своїй промові, що хоче ознайомити людей з „патологією комунізму", щоб вони могли його поборювати.

● Міністер кубинської індустрії, комуніст Ернесто Гевара, переговорює тепер у Москві з представниками совєтського уряду в справі побудування великого сталеварного заводу на Кубі.

ВІЙСЬКОВИКИ БЕНА БЕЛЛІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ПОХОДУ НА СТОЛИЦЮ АЛЬЖИРУ

БЕЛЬКАСЕМ КРІМ ОБВИНУВАЧУЄ БЕНА БЕЛЛЮ І ЙОГО ПРИХИЛЬНИКІВ В НАМАГАННІ ЗНИЩИТИ НАДБАННЯ РЕВОЛЮЦІЇ І ВСТАНОВИТИ СВОЮ ДИКТАТУРУ В АЛЬЖИРІ

Альжир. — Голова генерального штабу альжирської армії полковник Гуарі Бумедієн виступив разом із двома іншими членами цього штабу на пресовій конференції, влаштованій у місті Сетіфі, 200 миль на захід від столиці країни Альжиру, із закликом підтримати Політичне Бюро, очолюване Беном Беллею, як одиноку законну владу незалежного Альжиру. Полк. Бумедієн звернувся теж до Політичного Бюра з вимогою започаткувати всі заходи, потрібні для відновлення ладу і порядку в країні, зокрема в її столиці, закликаючи водночас із цим вояків опозиційної до Бена Беллі столичної військової округи не слухати наказів своїх командантів і переорганізуватися у військові „комітети поготівля". Свої заклики полк. Бумедієн супроводив погрозою, що очолювана ним 45-тисячна армія виступить на підтримку Політичного Бюра і піде походом на столицю країни Альжир, де захопили владу військовики, опозиційні до Бена Беллі. Безпосередньо перед виступом полк. Бумедієна в Сетіфі командування четвертої військової округи в Альжирі сповістило, що під час акції, переведеної в альжирській дільниці Касбаґ ув'язнено понад 50 прихильників Бена Беллі, які готували спробу збройного захоплення столиці і сконфісковано в них багато зброї, в тому базуки, кулемети і великі запаси ручних гранат. В самому Альжирі виступив проти Бена Беллі публічно його завзятий противник, видатний і популярний учасник визвольної боротьби і віце - прем'єр Тимчасового уряду Белькасем Крім. У проголошеній ним заяві Белькасем Крім обвинувачував Бена Беллю і його прихильників в намаганні знищити надбання революції, зокрема уведені під час революції військові округи — вілаї й інші революційні установи і встановити на їх місце особисту диктатуру. Разом із Белькасемом Крімом, який протягом останніх 25 днів не виступав з ніякими політичними енунціяціями, щоб не порушувати порозуміння в справі Політичного Бюра, виступив теж і представник командування 4-ої військової округи лейтенант Алі Аллюач, який подав подробиці про розкриття змови, спрямованої на збройне захоплення столиці. Алі Аллюач обвинувачував при тому теж і французів у використовуванні альжирської кризи і в убитті кількох альжирських вояків під час збройної сутички, першої після підписаного 19 березня ц. р. перемир'я.

У Тант відбув зустріч із Хрущовим на Криму і того ж самого дня Хрущов конферував з Ульбрихтом

Москва. — У вівторок 28 вересня ц. р., відбулася у віллі Хрущова поблизу Ялти на Криму зустріч совєт. диктатора із діючим генеральним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом, який перебуває тепер на відвідинах в СССР. Згідно із повідомленням ТАСС-у Хрущов й У Тант говорили про різні міжнародні проблеми і розмова їх тривала дві години. Після відбутої конференції з Хрущовим У Тант був гостем на обіді у Хрущова і його родини. Розмови мали бути „дружні й отверті". Пресовий секретар У Танта Рамзес Нассіф заявив, що під час зустрічі були заторкнені усі важливі міжнародні справи, особливо ж ті, що перед ними стоять Об'єднані Нації. На запит кореспондентів, чи була мова про приїзд Хрущова на сесію Генеральної Асамблеї ОН до Ню Йорку, Насіф заявив, що йому нічого про це невідомо. Після зустрічі з Хрущовим У Тант із своїми співробітниками виїхав до Києва, де був гостем ради міністрів Української ССР. Цього ж самого дня у віллі Хрущова відбулася його зустріч з провідником східньонімецьких комуністів Вальтером Ульбріхтом. Розмова між ними була довга і, як підкреслює ТАСС, відбулася в атмосфері „щирої дружби і взаємного зрозуміння". В політичних колах переконані, що стосувалася вона дальших комуністичних „несподіванок" в справі Берліну.

В Південній Кореї ув'язнено кол. прем'єра Джана М. Чанґа

Сеул, Корея. — Південнокорейська військова хунта наказала ув'язнити колишнього прем'єра Південної Кореї Джана М. Чанґа після того, як прокуратор військового трибуналу виступив із вимогою засудження його на досмертну в'язницю за участь в антирежимній змові. Чанґ перебував досі на вільній стопі і його ув'язнено на судовій залі і відпроваджено зараз же до тюрми. Судовий процес над змовниками, що їм мав допомагати Чанґ грошово, висиґновуючи їм суму грошей рівновартости 615 долярів, тягнеться вже від 20-го серпня ц. р. Поставлене йому обвинувачення Чанґ заперечив категорично, стверджуючи водночас, що не було ніякої змови і що він відійшов взагалі від політичного життя після державного перевороту навесні 1961-го року.

В АМЕРИЦІ

● Державний департамент повідомив, що ЗДА погодилися на те, щоб комунікаційний сателіт Телстар в 1964-му році передавав Олімпійські Ігрища, які будуть відбуватися в Японії. Переговорюють про те, чи можливим буде передавати безпосередньо цілу програму Олімпійських Ігрищ.

● Щоденник „Ню Йорк Таймс", починаючи з 1-го жовтня цього року, одночасно з виданням в Ню Йорку буде друкувати окреме видання в Лос Анджелесі в Каліфорнії за допомогою електронічних лінотипів. В загальному — це буде такий самий матеріял, як в Ню Йорку.

● Директор Інституту Океанографії Роджер Ревелл заявив на Конґресі Істориків в Корнельському університеті в Ітаці, Н. Й., що 2000 молодих науковців мусять вивчати атомову фізику замість того, щоб при спокійному часі працювати над збільшенням харчів у світі.

● Президент Кеннеді 27-го серпня відзначив майора Лоренса Р. Бейлі бронзовою медалею за похвальну поведінку під час майже однорічної неволі в ляоських комуністів. Це сталося в шпиталі Волтера Ріда у Вашинґтоні, де майор Бейлі лікується після приїзду до ЗДА. Таку саму медалю дістав і другий колишній комуністичний в'язень сержант Орвіл Валленджер в шпиталі у Форті Бреґґ в Північній Кароліні.

● Директор федерального Бюра Інвестиґацій Едґар Гувер буде головним промовцем на конвенції Американського Леґіону в Ляс Веґас в Неваді в дні 5-го жовтня. На конвенції має бути 3,000 делеґатів.

● З Вашинґтону повідомили, що пані Джан Кеннеді закінчить свої вакації в Італії і в п'ятницю 31-го серпня вже буде в Ню Йорку, звідки виїде до тієї місцевости, в якій президент Кеннеді буде перебувати під час Дня Праці.

У СВІТІ

● Прокуратор військового трибуналу, призначеного для переведення судової розправи над учасниками здогадної змови проти південнокорейської військової хунти, виступив із домаганням кари смерти для п'ятьох головних підсудних, в тому чотирьох провідних діячів демократичної партії й одного військовика, керівника військової контррозвідки Південної Кореї. Для 19 дальших підсудних прокуратор домагався в'язничних кар від двох років до кари довживоття.

● В столиці СССР перебував діючий генеральний секретар ОН У Тант. Під час прийняття на його пошану, влаштованого бірманською амбасадою, в якім брали участь між іншими перший заступник совєтського прем'єра Алексій Косиґін і міністер закордонних справ СССР Андрей Громико, У Тант заперечив пресові повідомлення про те, що він приїхав до СССР, щоб добиватися совєтської підтримки для обрання його на становище генерального секретаря ОН. Перебуватиме У Тант в СССР п'ять днів, відбуваючи розмови з представниками совєтського уряду на тему різних міжнародних проблем.

● Коаліційний уряд Ляосу, встановлений два місяці тому, перейняв у понеділок 27 липня ц. р., уже формально виконування державної й адміністраційної влади від колишнього правого уряду князя Буна Ума. Очолює новий ляоський уряд князь Суванна Фума.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

„Нєт"

Невідомо, чи є в міністерствах закордонних справ західних країн фахівці, які могли б без надуми сказати, скільки конференцій, нарад і дипломатичних розмов відбулося з большевиками від часу закінчення останньої війни з однаковою остаточною відповіддю з совєтського боку: „нєт!". Конференції міністрів закордонних справ в Ню Йорку, в Парижі, Женеві, конференції в справі роззброєння в Лондоні й Женеві, конференції „на вершинах", себто голів держав і урядів, безконечні розмови американських державних секретарів і британського та західньонімецького міністрів закордонних справ і амбасадорів з совєтськими речниками — все це дало в підсумку нинішню міжнародну ситуацію. Правда, в міжчасі підписано деякі договори, як ось, наприклад, договір про культурну виміну, про обмежений товарообмін чи недавній договір про Ляос. Але це було лише тоді, коли большевики вважали, що вони можуть мати з такого договору користь в холодній війні. Холодна війна ні на йоту не припинялась, і навіть облудні заяви Хрущова про „дух Женеви" чи „дух Кемпу Дейвіда", що нібито „відпружували" міжнародну ситуацію, були лише тактично-пропагандивним засобом у холодній війні.

Останнім часом сакраментальне совєтське „нєт" пролунало знову в кількох найважливіших міжнародних справах. Москва відкинула повторну пропозицію трьох західніх великодержав провести спільну з СССР конференцію у зв'язку з загостреною атмосферою в Берліні і тими „інцидентами", які можуть колись вихопитися з-під контролі західньонімецької поліції і привести до зудару з катастрофальними наслідками. Друге „нєт" стосувалось зревідованої в користь СССР американської пропозиції в справі договору про припинення атомових експериментів. Хоч ЗДА погодились зредукувати передбачене число контрольних пунктів, хоч вони погодилися на принцип „крайових" контрольних станиць і хоч признали, що вже можливо відрізняти з допомогою модерних технічних засобів землетруси від нуклеарних вибухів, все одно большевики знову відкинули вимогу про створення міжнародної надзірно - контрольної системи, і справа застрягла знову на мертвій точці. Згода Америки на пропозицію невтральних членів Женевської конференції, щоб у безпосередніх нарадах з СССР перевірити, чи Москва взагалі хоче такого договору, у практиці напевно дасть неґативний вислід. Те саме стосується конференції в справі роззброєння. Совєтські фрази про бажання „загального і повного" роззброєння йдуть поряд з новими вихвалюваннями про „вищість" совєтської ракетної і атомової зброї, поряд з новими погрозами на адресу Заходу. І, не зважаючи на підписання в Женеві договору про „об'єднаний, незалежний і невтральний" Ляос, Москва нічого не робить, щоб приборкати північно - в'єтнамських партизанів у Південному В'єтнамі, щоб дійсно завести мир в Південній Азії.

Совєтське „нєт" у найважливіших міжнародних справах є логічне і цілком зрозуміле. Воно відповідає засадничій позиції Москви і міжнародного комунізму, які не хочуть злагіднення міжнародної ситуації, не кажучи вже про те, що вони не хочуть конструктивного розв'язання проблем Німеччини, міжнародного роззброєння, атомових експериментів і Південної Азії. Навпаки, в інтересах Москви і міжнародного комунізму лежить підтримування і підсичування існуючих запальних пунктів, існуючих предметів спору. Тільки в атмосфері перманентного напруження можна шантажувати Захід, можна добувати від Заходу щораз нові поступки, можна вести підривну роботу, обраховану на „угроблення" вільного світу — без великої війни.

На тлі такої дійсної ситуації нереальним, наївним і смішним є сподівання, начебто з Москвою можна „договоритись".

Нова криза в Альжирі

Альжир знову притягає увагу світової опінії. Після липневих переговорів між провідниками альжирського націоналістичного руху, що закінчилися встановленням і визнанням Політичного Бюра під проводом Бена Беллі і Мохаммеда Кідера, здавалося, що в Альжирі настане спокій, що ситуація там знормалізується і країна почне працювати над закріпленням своєї незалежности і державности. Чимало підстав для віри в стабілізацію внутрішніх відносин в Альжирі подавав призначений Політичним Бюром на 2-го вересня реченець виборів до альжирської конституанти, після яких мало відбутися зібрання найвищого проводу націоналістичного руху — 72-членної Національної Революційної Ради і призначення нового уряду. Видатним успіхом Політичного Бюра було здійснене ним порозуміння з військовими колами Альжиру і згода останніх на переорганізацію партизанських з'єднань й округ у реґулярну альжирську армію. І політичні і військові кола погодилися виставити у виборах спільні списки.

Але минуло кілька тижнів і всі сподівання та розрахунки на внутрішню стабілізацію в Альжирі розвіялись, як оманлива фатаморґана в суміжній із Альжиром пустельній Сагарі. Політичне Бюро, власне Бен Белля із своїми чотирма прихильниками, виступили раптом з енунціяцією, що воно не може дотримати зобов'язань і виконувати нормально своїх функцій з огляду на спротив військових керівників столичної військової округи і їх встрявання в компетенції та рішення Політичного Бюра. Цим же спротивом і встряванням військовиків у політичне керівництво країною умотивовано і проголошене водночас із цим рішення відкласти на пізніше, до ближче невизначеного реченця вибори альжирської конституанти. Заява Бена Беллі та інших прихильних йому членів негайно викликала серед широких кіл населення зневіру в можливість встановлення бажаного порядку, привела до демонстрацій проти Політичного Бюра, зорганізованих, як заявляють прихильники Бена Беллі, старшинами з столичної військової округи, і навіть до розколу в самому Бюрі, з якого вийшов опонент Бена Беллі, колишній прем'єр Ферґат Аббас. У відповідь на проголошену Кідером і Беном Беллею заяву Політичного Бюра військовики із столичної та Кабільської військових округ виступили з вимогою негайно скликати Національну Революційну Раду і встановити замість Політичного Бюра новий цивільний провід для незалежного Альжиру.

Відкрита опозиція командантів й старшин названих вище східніх військових округ до Політичного Бюра і їх відмова визнавати його, як політичний провід країни, привела до розламу також і серед досі більш-менш одностайного військового проводу країни. Проти столичної і кабільської, значить четвертої і третьої, військових округ виступила п'ята, оранська військова округа, репрезентована здебільша прихильниками Бен Беллі. Засуджуючи спротив східніх округ проти Політичного Бюра, оранські військовики виступили із зверненням до трьох інших, не заанґажованих досі округ стати на підтримку Політичного Бюра, із закликом до старшин та вояків 4-ої і 3-ої військових округ відмовити послуху своєму командуванню і переходити в ряди організованої Політичним Бюром реґулярної армії.

Усе це в великій мірі збільшило хаос в Альжирі. Політичні демонстрації в столиці країни, організавані прихильниками тієї чи іншої сторони, починають виливатися у справжні заворушення — проти одних і других, проти політиків і військовиків. На вулицю виходять жінки й чоловіки, вимагаючи хліба, праці і спокою. Чи зрозуміють цю вимогу розсварені провідники довготривалої, патріотичної і геройської альжирської революції — покаже найближче майбутнє.

ВИШКІЛ ТЕХНІЧНИХ РОБІТНИКІВ

Атомова доба вимагає фахово вишколених робітників, без яких науковці й інженери нічого не можуть зробити. Технічно вишколені робітники, або як їх в скороченні зватимемо техніки, виконують всі ті прецизійні роботи, що їх плянують технологи й інженери, що покінчили високі школи. Технічні робітники — це люди з середньою освітою,але високі фахівці в різних вузьких ділянках. Свого фаху навчаються вони протягом двох і більше років у практично - теоретичних технічних школах.

Конґрес ЗДА зрозумів потребу фахово вишколених робітників і в 1959-му році ухвалив закон про оборонне виховання молоді, згідно з яким федеральний уряд кожного року має признати фонди на професійну освіту.

Програма професійного вишколу молоді поширюється з кожним роком, хоч багато батьків ще й досі не розуміють того, що для країни корисніший добрий технічний робітник, як дипломований інженер, який через непорозуміння попав до високої школи і з трудом її закінчив.

Деякі батьки не хочуть посилати своїх дітей, що позакінчували гайскули, на вишкільні курси, побоюючись, що вони вже ніколи не зможуть мати титулу інженера. Але більшість батьків розуміє інтенцію закону про оборонне виховання молоді, і тому професійне виховання в останніх роках здобуває щораз більше прихильників. Громадянство розуміє, що атомовий вік вимагає не тільки інженерів, але в першу чергу фахових робітників, без яких не зможуть працювати фабрики.

Відділ професійного і технічного вишколу при Уряді Виховання ЗДА недавно склав звіт в справі технічного вишколу, з якого виходить, що в 1959-му році уряд видав на технічний вишкіл молоді 2.745.994 долярів, а стейти та міські управи витратили на цю саму ціль 4.072,631 дол.

Треба згадати, що федеральний уряд погоджується оплачувати професійний вишкіл молоді тільки тоді, коли стейт або міські управи видають на цю ціль принаймні стільки ж грошей. В 1959-му році вписалося на перевишкіл 48.544 особи, а в 1962-му році було їх уже — 150.000. В 1959-му році в здійснюванні цього пляну брало участь 355 шкіл, а цього року — 870. В 1962-му році уряд видав на професійний вишкіл 7.913,336 долярів, а громадські управи — 12.000.000.

Із згаданих фахових курсів користають і старші особи, а також ті колишні учні гайскулів, які вже працюють в промислі, але бажають поширити своє технічне знання.

Згадати треба ще й матеріяльну сторінку цієї важливої для молоді справи.

Пересічна платня робітників, які закінчили гайскули, становить 3.900 долярів річно; пересічна платня осіб, які закінчили ще й дворічні технічні курси, становить 4.600 долярів, а найбільша платня може дійти до 7.200 долярів, стільки, скільки дістають спеціялісти, які закінчили високі академічні школи — коледжі або університети.

На програму професійного вишколу уряд видав досі — 32.400.00 долярів, а стейти й міські управи — на одну третю більше.

Професійний вишкіл відбувається в тих районах, де є велика потреба на фахових робітників, отже в промислових районах і в районах, де є багато фабрик, що працюють для оборони країни.

Типовою школою професійно - технічного вишколу є гайскул в Гекенсекі, Ню Джерзі, де 89 студентів вивчають такі предмети, як хемічна технологія, електроніка, промислове і конструкційне рисівництво та електротехніка. Директор цієї школи, Гаррі С. Стівен, заявляє, що на кожного учня чекає по кілька праць, як тільки він скінчить школу.

Дж. Коррівен стверджує в „Ню Йорк Таймсі", що число учнів в школах професійного вишколу від 1959-го року збільшилося в три рази.

Треба звернути увагу на ці школи батькам нашої молоді. Коли наші діти не мають великої охоти навчатися у високих школах або коли батьки не мають потрібних на це фондів, треба старатися віддати дитину по закінченні гайскулу до професійної школи. Навчання в такій школі, як сказано вище, триває два роки і по її закінченні озброєний фаховою освітою робітник завжди дістане добре оплачувану працю. А в найближчих роках нефаховому робітникові буде дуже важко знайти собі місце в модерному промислі.

Проблема комунізму — головним арґументом виборчої кампанії в Бразилії

Ріо де Жанейро. — 7-го жовтня мають відбутися конґресові і провінційні вибори в цій країні, і дві головні консервативні партії вирішили вже тепер комунізм зробити головною проблемою під час виборчої кампанії. Цю справу перший підніс губернатор провінції Ґванабари Карльос Лясерда, і її підхопили консервативні партії, які стараються затримати контролю Конґресу. Лясерда оскаржує президента Ґулярта в тому, що співпрацює в таємному порозумінні з комуністами, щоб затримати контролю над робітничими орґанізаціями. Президент Ґулярт, який є головою Бразилійської Робітничої Партії, заявив, що він є людиною, яка старається знайти середину між правими і лівими скрайніми партіями. Ґулярт казав, що він не служить тим „екзотичним доктринам, які порушують християнські почування нашого народу", але він також відкидає і ті праві кличі, які є небезпечні для Бразилії. Завзята політична боротьба буде в провінціях Ріо і Пернамбуко, де є кандидатами особи, яким їхні противники закидають співпрацю з комуністами.

● Нікіта Хрущов виступив із суґестією скликання міжнародної конференції для обговорення справи Камбоджі, південно-східньої азійської країни і заґарантування її суверенности і невтральности. Висловив цю суґестію Хрущов у відповідь на звернення голови камбоджської держави князя Народона Сіганоука.

ПО АТЕНТАТІ НА ДЕ ҐОЛЯ

Париж. — Наприкінці серпня Париж ще зовсім порожній, і часописи виходять у зменшеному на половину, а то й на дві третини розмірі. Та й на тих сторінках нема що писа, коли не рахувати напруження в Берліні. Тому французька преса стільки місця присвячує „подіям" в Альжирі, тому стільки мови про втікачів з тієї країни.

Та ось світову опінію потрясла вістка про атентат на де Ґоля. Це — справді подія.

Здавалося, ОАС капітулювала, ганебно самоліквідувалась в Альжирі. Ліва преса давно припускала, що ОАС відновить свою діяльність у метрополії, бож всі її боївки і взагалі всі люди, які жили без праці коштом таємної орґанізації, які звикли до авантурництва, — перенеслися на европейський континент. Тому нікого не здивував факт неймовірного зросту числа ґанґстерських нападів цього літа. Нікого не здивував і той факт, що 80% учасників цих нападів становлять переселенці з Альжиру.

Але мало хто поважно трактував можливість відновлення такої діяльности ОАС, яка загрожувала б переворотом. Слушно завважував один публіцист, що на переворот мало надій, бо коли ОАС не могла виграти в Альжирі, де мала за собою 80% европейського населення, то як може надіятись виграти в метрополії, де має 80% населення проти себе.

І справді, шанси екстремістів на переворот менші, як комуністів, тобто — ніякі. Але люди з ОАС вірять у магічні формули перебрання влади. Одною з них є смерть генерала де Ґоля. Тому й цей атентат.

Голова французької держави мав виняткове щастя минулого року, в першому атентаті, мав ще більше щастя тепер. Адже атентат був зорганізований за всіма правилами мистецтва і показує вправну руку „групи полковників", заправлених у партизанській війні з засідками.

Машину ген. де Ґоля взято під перехресний вогонь, в його авто влучило шість куль, і ніхто не був поранений. Крім того — як минулого року не експльодувала вся вибухова речовина, призначена для атентату, так і цього року не вибухла вантажна машина, в якій знайдено бомбу.

Та справа не в цьому. Справа в тому, що атентатники були докладно повідомлені про шлях, яким мав їхати де Ґоль. Він саме відбув засідання ради міністрів, на якому обговорювано справу загострення кар за бандитські напади. Засідання затягнулось, і де Ґоль виїхав на годину пізніше, як передбачалось. У „нормальних умовинах" атентатники не чекають години. Чекають щонайбільше 5 - 10 хвилин. Тут же чекали вони повну годину. Це значить, були абсолютно певні шляху, яким їхатиме голова держави. Це значить мали спільника в найближчому оточенні де Ґоля, в тому оточенні, яке відповідає за його безпеку.

Після першого атентату стало відомо, що з Парижу до своєї приватної резиденції у Кольомбель-де-з-Еґліз де Ґоль їздить різними дорогами. Звичайно кожного разу він, вертаючи додому, вибирає дорогу сам. Але цим разом він їхав на летовище, де мав пересісти на літак. Отже, тут дорогу вибирати було годі, хоч шофер міг провезти голову держави не найкоротшим шляхом. Слідство не виявило, що атентатники чекали й на інших дорогах. Це свідчить, що вони були абсолютно певні. Це свідчить, що вони розпоряджали певними інформаціями.

А чи це не значить, що вони їх не матимуть також і завтра? І чи це не значить, що ОАС, зрікшися масових виступів, затримала орґанізацію в метрополії, або її посилила, і здібна на погані жарти?

Убивників їй напевно не забракне. У Франції є доволі незадоволених людей з Альжиру, які не думають логічно, які бажають помститися на будь-кому за своє нещастя та свою поразку. Не бракує й дезертирів. Не бракує й засобів, як свідчить кількість нападів на банки. Екстремісти ж не прив'язують великої ваги до настроїв мас. Вважаючи себе знавцями комуністичної тактики, вони певні, що сильної влади вистачає. Масу можна вести як стадо баранів, аби був пастух з відповідною кількістю вівчарок.

Тому вони вважають, що мають доволі шансів на переворот, аби тільки не стало де Ґоля. Вони, безперечно, помиляються, але годі собі уявити, що вони зречуться дальших спроб такого характеру.

Очевидячки, уряд щось в цій справі знає. Бо інакше годі собі уявити, чому саме тепер почалася така погоня за політичними головами ОАС Жоржем Бідо і Жаком Сустелем. На домагання Франції, Сустеля видалено з Італії, і уряди Західньої Німеччини та Швайцарії заявили, що він для них непобажаний гість. В Еспанії також, на домагання Франції, інтерновано було противників де Ґоля, головно учасників квітневого бунту в Альжирі. Але, після підписання Евіянського договору й після капітуляції ОАС в Альжирі та Орані, їх звільнили, вважаючи, що небезпека минула. Погоня за Сустелем і Бідо саме тепер свідчить про те, що уряд дістав відомості, що ОАС має намір відновити й посилити свою діяльність в метрополії. Атентат потверджує, що відомості були правильні.

Треба сказати, що справді єдиним шансом для ОАС перебрати владу може бути тільки позбавлення життя де Ґоля. Іншим способом вона до влади не може дійти. Але її намагання можуть мати дуже далекойдучі наслідки. В першу чергу — зміцнення комуністичної партії. Після атентату найголосніше закричала комуністична преса. Вона розпинається проти „небезпеки фашизму", а при тому закликає мобілізувати „демократичні сили". Словом — починається пропаґанда за створення народного фронту.

Звичайно комуністи перебирають владу під покришкою народного фронту. Але вони тримають при тому кулемети напоготові. Тепер же вони можуть дозволити собі обмежитися „чистою музикою", бо кулемети й машинові пістолі тримає ОАС.

Ось так праві допомагають зростанню комуністичних сил.

О. Д-вич

Говоритимуть мовою Христа . . .

Як звітують канадійські наукові кола, в монтреальському МекҐіл університеті розпочинають систематичне навчання арамейської мови, якої вживав був Спаситель Христос. Цю мертву тепер мову, що належить до родини семітських мов, внесено до нормальної програми навчання в згаданому університеті.

Старовинна арамейська мова, споріднена з гебрейською та арабською мовами, процвітала на Близькому Сході тисячу років тому, від сьомого століття перед Христом до сьомого століття після народження Христа. Потім витиснула її із щоденного вжитку на тих теренах арабська мова в такій мірі, що кінець-кінцем збереглась вона лише по глухих селах біблійного Сходу. В наші дні лише в деяких церквах християнського Сходу відправляють цією мовою Богослужбу, але в поточній мові її ніхто не вживає, подібно як старослов'янську мову на Україні.

В часах Спасителя арамейська мова була панівною мовою в Палестині, на теперішній території Ізраїля і Йорданського королівства. Ще в першому сторіччі християнської ери правовірні жиди говорили цією мовою, але в синагогах послуговувались у щоденних молитвах гебрейською мовою, також у цій мові читали Святе Письмо. Дві старозавітні Книги Святого Письма, книга пророка Даниїла і книга Езри були в оригіналі написані по-арамейськи, цією ж мовою написано Євангеліє від св. Апостола Матвія.

Колискою арамейської мови була країна Арам, нинішня Сирія. Старі арамейці були мирним племенем, яке нерадо заходило у воєнні конфлікти з своїми сусідами. Також мирним процесом мовної експансії поширили вони арамейську мову на довколишні племена, включно з Палестиною. Тодішні купці залюбки послуговувались у своїх міжнародних фінансових трансакціях мовою цього тихомирного племени; щобільше, ця мова довгими століттями була ніби дипломатичною мовою тодішнього Близького Сходу. Таким безболісним шляхом арамейська мова набрала громадянських прав на теренах, де панівною мовою були фінікійська, гебрейська та інші семітські мови. Про небувалу експансію тієї мови свідчать археологічні знахідки, виявлені на колосальній території — від Малої Азії аж по китайський мур в Центральній Азії.

Мілітарні завоювання арабського світу і насильне впроваджування Ісляму на Близькому Сході витиснули арамейську мову з тих теренів. Верхом інвазії Ісляму було сьоме століття. Від берегів тодішньої Еспанії по далеку Індію запанував мусульманський півмісяць, обертаючи в руїну квітучі християнські провінції Сходу і Заходу. Жертвою тотального знищення впала арамейська мова, якою навчав людей Син Божий, живучи на цім світі . . .

Як сказано, арамейська мова є тепер мертвою мовою християнського Сходу. Сирійські християни послуговуються нею в своїй Святій Літурґії, також їхні нащадки, еміґранти на терені ЗДА в своїх нечисленних громадах мовою своїх батьків послуговуються у своїх святинях. Залишки арамейської мови можна почути сьогодні в найглухіших околицях Сирії, Іраку, південно - західньої Індії та західньої Туреччини. Це — здебільша, здеґенеровані слова й форми славної і високошанованої колись мови.

Філологи монтреальського університету МекҐіла вважають, що студенти, по закінченні курсу арамейської мови в цьому університеті, зможуть говорити мовою Христа Спасителя. Це буде не абиякий вклад у пізнання християнської скарбниці, зокрема ж для глибших студій найстаршої книги світу, Святого Письма.

М. Ф.

О. Кульчицький

КНИГА МОРАЛЬНОЇ СИЛИ

(2)

З 1933 р. для вченого фактично закрито двері всіх совєтських видавництв, наукових установ і високих шкіл. „Він кидається на всі боки, як зацькований звір". Стан „безвихіддя і безнадійности", — пише ред. Костюк. Як наслідок всього цього, проф. М. Плевако на початку осени 1934 р. потрапляє до психіятричної лікарні. Син свідчить, що „він не був хворий і симулював хворобу, щоб врятувати себе і свою родину"

Вийшовши із лікарні, в роках 1934-37 проф. Плевако якось влаштовується на допоміжній, зле оплачуваній праці в Академії Наук в Києві. Психічний стан безвихіддя характеризують оці спогади сина:

„Ідемо до Харкова. До нашої хати не хоче входити через двері. Щоб не бачили сусіди . . . У Харкові ночує кожного разу в іншому місці. Не знаходить заспокоєння. Страх переслідування і стежі. Повертається до Києва".

Яка болюче - трагічна пародія створена совєтською дійсністю до слів Шевченка: „В своїй хаті своя правда і сила, і воля . . ."

17 травня 1938 був ув'язнений за те, „що з братами і іншими однодумцями монтував організацію проти радянської влади". На допитах прикривали дошкою і били, — мав вибиті всі передні зуби, не витримав катування і підписав зізнання проти брата. „На очній ставці з братом, у відчаю вигукнув: „Свідчення ці заперечую! Сашку, прости мені! Підписав, бо не міг витримати тортур".

Засуджений на п'ять років заслання в Караґанду, загинув, як пише його приятель, протоієрей Д. Бурко, 25 квітня 1941 р. „від руки підісланого вбивці". Згодом появилася була вістка, що групу в'язнів, серед яких була й дружина Миколи Плевака, через неможливість транспортувати далі, енкаведисти замкнули в клуні десь під Салтовим і в нелюдський спосіб спалили.

Один із незлічених епізодів боротьби Піґмея з Левіятаном завершується перемогою останнього, — створивши наведеними нами даностями нагоду, як кажуть феноменологи, до „Везенсшав", вглянення в суть совєтської дійсности, хоча тільки в одному, але зате як же ж у своєму трагізмі переконливому й типовому прикладі. Оце феноменологічне „вглянення в суть" совєтського життя відслонює, на щастя, побіч нищівних сил, деперсоналізації, фізичного нищення всього, що протиставне марксизмові-ленінізмові, і другий аспект тієї дійсности у змаганні справжньої людини із совєтською системою: наявність моральних сил відпору, що про них буде далі мова.

Змагання до персоналізації, як джерела протикомуністичного відпору

Як говорив автор цих рядків в імені Українського Християнського Руху в Римі на форумі II Міжнародного Конґресу проти комуністичної загрози, який відбувся в днях 18-22 листопада, завдання української еміґраційної науки розглядати не тільки сили большевизму, але й сили відпору, що променюють із культурних змагань людини. Ці сили французький учений Е. Муньє у своїй філософії персоналізму об'єднав під спільною назвою „змагання до персоналізації".

Персоналізм виявляється: 1) у тенденції до персоналізації власного „я", тобто в повсякчасному змаганні до втримання і розвитку власної особовости з її ідеалом волі і людської гідности; 2) у тенденції до персоналізації власного „ми", у змаганні до втримання й розвитку власної збірноти, наприклад роду чи нації, загроженої русифікацією і совєтизацією; 3) у тенденції до визнання релігійної, у нашому випадку християнської, Божої трансценденції, що її признання невіддільне від змагання втримати й розгорнути повноту власної особи, як невіддільне і від тенденції до культурної розбудови власного національного „ми", насиченого, як відомо, в нашому випадку традиціями релігійности, що її джерело — за феноменологами — б'є на дні розгорненої особовости.

Саме життя і творчість М. Плевака дають переконливі докази наявности в ньому згаданих трьох тенденцій. Його багата особовість українського патріота завершується глибокою релігійністю, як свідчить прот. Д. Бурко, який в часах найжахливішого терору зустрічав Плевака в церкві і вів з ним релігійні дискусії на тему тоді актуальних самогубств.

Тому видання творів М. Плевака подвійно причиниться до зміцнення самого джерела протибольшевицького відпору, що ним є змагання до персоналізації, притаманне у високій мірі самому авторові і українській літературі, яку він українському народові в своїх студіях викладає.

Ставка на вічне в людині у новій розгрі

Бій поміж Піґмеєм, українською родиною, і Левіятаном, большевицько - московською державою, був тільки позірно закінчений. Залишився найстарший брат Петро, залишився син Покійного, залишилась ідея Роду, залишилась ідея Нації. У новій розгрі поміж Піґмеєм і Левіятаном найстарший брат, що живе в Парижі, жертвуючи більшу частину майна, призбираного найважчим трудом, — поставив ставку на вічне в людині, наскільки справжніми шкатулами повсякчасного у проминальності життя людини є її твори. Відтворити творчість брата, що відійшов, це значить здійснити правду слів „нон омніс моріар", не ввесь загину.

З книги моральної сили, що вміщує в собі творчість і трагічну, страдницьку історію життя Миколи Плевака, променюватиме в Батьківщину на хвилях радіо (це вже кількакратно мало місце) моральна сила відпору. Вона повинна просочуватися не тільки цим шляхом, але всякими іншими, яких є чимало. Ідеї і погляди Миколи Плевака повинні включитися невмирущим голосом, бо голосом з-поза могили, у великий діялог, що його веде наша поневолена Батьківщина із Еміґрацією.

Двох мільйонів українських еміґрантів у діяспорі, — говорив автор цих рядків на згаданому римському Конґресі, — не можуть не брати до уваги у підсовєтській Україні, бо відгуки їх діяльности, нехай послаблені, далекі й знеформлені, якось доходять. Отже, виникає конечність поборювати ідеї еміґрації марксистською діялектикою. А щоб поборювати, треба якось, хоча б і в спотвореній формі, їх викласти, щоб змагатися з ними доказами діялектики, які є такі слабкі, що нерідко тільки підкреслюють і зміцнюють поборювані твердження.

Правдивість цього погляду про вартість діялогу Бать-

(Закінчення на 4-ій стор.)

Іван Скочиляс

В ДОРОЗІ НА ЮВІЛЕЙНУ ПЛАСТОВУ ЗУСТРІЧ

Телефонічний дзвінок — гість з Дітройту у Філядельфії. Це пл. сен. Михайло Бажанський — секретар Головної Пластової Булави з автом, навантаженим експонатами на Пластову Виставку, яка відбудеться під час Ювілейної Зустрічі, вступає „по дорозі" по мене. Скоренько з „цивіля" переодягаюся в пластовий однострій і ми вже вихопились з гарячої Філядельфії. І знову „по-дорозі" відвідуємо „Свободу" — наш щоденник, а опісля, переїжджаючи попри Союзівку, спокушує нас охота заглянути ще й на цей шматок України. Гість мій ще тут не був — і примана побути хоч коротко на Союзівці збільшується. Врешті, цих „марних" 100 миль довшої дороги не є аж такою віддаллю.

Під вечір ми вже на Союзівці. Тут і сезон і літо в повному розгарі. Милі зустрічі зі знайомими, яких ми не виділи по 20 і більше літ, спогади про часи, пережиті в Празі, мандри у Карпатах, а вечері висвітлення фільму з подорожі по Україні одним з гостей Союзівки (фото з минулорічної туристичної подорожі) — все це велика нагорода за нашу додаткову дорогу. Гість мій, вперше на Союзівці, подивляє її положення та вигляд. Ночуємо, а ранком, ще дряпаємося на верхів'я Союзівки, щоб насолодитися гірським краєвидом. Але і на Союзівці перед'ювілейний пластовий настрій. Деякі гості вибираються відвідати нас в Іст Четгемі. Пластуни і пластунки, що працюють на Союзівці, звільняються на час зустрічі, щоб бути у пластовому крузі. Цікавий випадок подає нам п. Квас, управитель Союзівки. Ще весною в листах до нього зазначували ті з пластунів, що зголошувались на працю в часі сезону, щоб їх звільнити з праці на тиждень в час Пластової Зустрічі. Пояснює п. Квас, що йому заімпонувала така пластова постава, бо ж така умова могла бути причиною відмови праці, тим більше, що в часі літа Союзівка вимагає, щоб персонал був постійно в праці. Всіх тих, що подавали таку вимогу п. Квас прийняв до праці за їхню правдомовність.

Пізно по полудні прощаємо Союзівку. Під вечір ми вже у Іст Четгемі. Тут великий рух. Закінчуються юнацькі табори. Різні Ювілейні Комісії працюють вже від кількох днів. Просто з авта впадаємо у вир праці. Десь о пів до другої вночі — як співають у пісні — затихають стукоти машин до писання, рух тракторів та авт. Пластова оселя, як каже інж. Шехович, тепер змоторизована. Там бульдозери вирівнюють площі, то знову вантажні авта привозять матеріяли, таборовий виряд, а три таборові трактори з назвами „Мила", „Наша" і „Сіра" все це розвозять по таборових площах у лісі. В суботу, вже від ранку, рух збільшується. Автобуси з різних міст приїжджають, щоб забрати додому молодь, яка відбула чотиритижневі табори. Пластовий капелян відправляє Службу Божу в подяку за одержані ласки, кропить свяченою водою виструнчені ряди молоді. Гуркіт автобусів, і здавалося б, що сумною пусткою повіє в пластовій оселі. Та це тільки здавалося б, бо ряд автобусів, авт, все нові й нові, привозять молодь. Це команди поодиноких частин приїжджають, щоб приготовити Ювілейну Зустріч, яка почнеться офіційно у вівторок. Вже від суботи всі місця обставлені порядковою службою. Це старшо - пластунський Курінь „Лісових Чортів" встановляє порядок.

Неділя: Прегарна погідна днина. Рух по таборах і ліс немов ожив. Біля таборової каплиці на Сл. Божу збирається молодь. Вмаршовують стрункі ряди пластунства. Лопочуть в повітрі прапори, знамена. Під ритмічний удар барабанів проходять все нові й нові ряди. Ще далеко до Зустрічі, а їх вже сотні й сотні зібралось. Число зголошених сягає двох тисячів. В саме гаряче полудне нові автобуси. Повно молоді, виладовують шатра, таборовий виряд — все в порядку й організовано на свої місця. Справність адміністрації влегшує густа телефонічна сітка, надавчі й відборчі станції, вишколена служба порядкова. Вже починає діяти пластова пошта, крамниця „Молодого Життя", Санітарна служба. Кожний з таборів чотирьох пластових Уладів має окремі свої терени. Новозбудована паркова площа й нові шатра для команд зустрічі і запрошених гостей.

З усіх усюдів чути бадьорі рідні наші пісні, молодечий дзвінкий сміх і час від часу голосники телефонічної централі. Годі не включитись у цей ритм життя, у цю стихійну пластову бравурність. Все це важко передати словами — це треба пережити. Пластуни ждуть на своїх друзів і пластових приятелів.

НАШ ПРОЄКТ

Проголошення конкурсу на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні застало мене ще у Рочестері, Н. Й., де професійна праця займала весь мій час. Восени минулого року настала зміна, я перенісся до Вашингтону, де пірнув у працю біля перебудови закупленої Українською Католицькою Парахією посілости на каплицю, школу та приміщення для пароха.

Несподівано в перших днях місяця лютого задзвонив до мене місцевий скульптор Валентин Сімянців, пропонуючи співучасть у конкурсі. Його проєкт і модель були готові. Я мав опрацювати архітектурне оформлення площі, згідно з умовами конкурсу. Про скульптора Сімянцева я чув тут у Вашингтоні. Він бере живу участь у тутешніх американських виставках та одержав нагороди в Смітсонієн Інституті, Американській Мистецькій Лізі та Клюбі Космос, куди належить президент Кеннеді. Я радо погодився співпрацювати з ним. З інтересом відвідав я студію Сімянцева, та оглянув його модель проєкту „723", що теж є початковим числом його телефону!

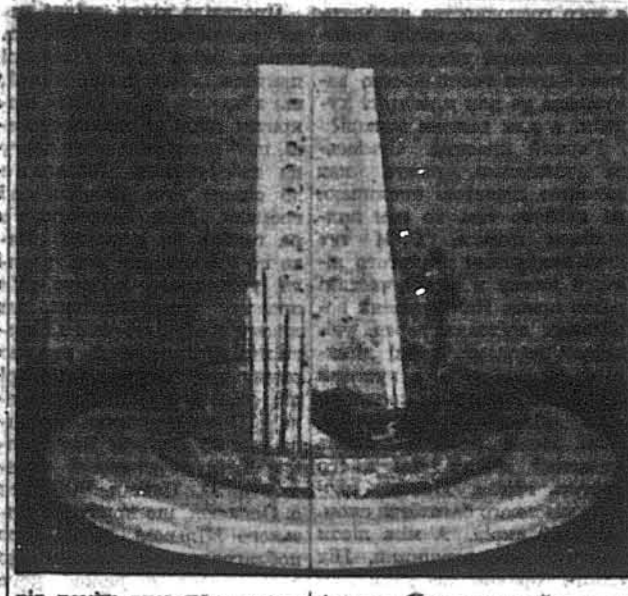
Скульптор виконав постать Шевченка з ідеєю, „Коли ми діждемось свого Вашингтона . . . ? І діждемось таки колись !„ Постать з дуже вірним обличчям поета, у вірному тому часові одязі, мала дуже характеристичний уклад рук та пальців: одні пальці ніби запитували „Коли", а витягнений палець другої руки вниз неначе вказував: „І таки діждемось!." Постумент, на якому стояла постать Шевченка, мав внизу на кожній стороні рельєфи, що відносились до життя поета. Я виконав рисунки і пляни проєкту, фасад, розрізи, та перспективний вид водними фарбами, виготовивши і ситуаційний плян проєкту на теоретичній площі згідно з вимогами конкурсу. До пам'ятника я додав карту України у кераміці, де ріка Дніпро була струмком води, який вливався до басейну, себто Чорного моря. Були ще водограї, лавочки та зелені насадження, згідно з умовами конкурсу.

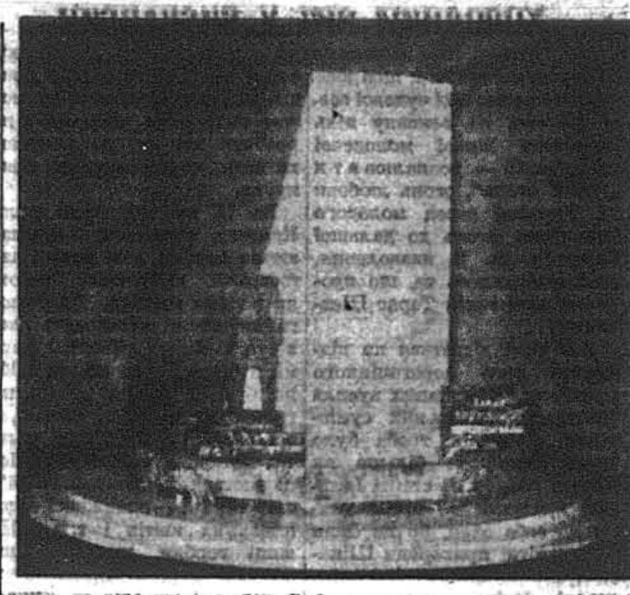
Може ви позичили б мені свойого Шевченка? — спитав я скульптора, я хочу ще сам зробити свій проєкт! — Скульптор погодився, та зробив деякі зміни в постаті Шевченка згідно з моїми бажаннями. І от почалася моя завзята праця, вдень та вночі, бо остало лиш 12 днів до кінця лютого, себто речення конкурсу.

Живучи у Вашингтоні вже кілька місяців, та беручи участь як американський архітект у великій перебудові столиці, я часто стрічався із проблемами пам'ятників в цьому чи не найкращому місті Америки. На загал столиця є перевантажена великою кількістю пам'ятників. Відзиваються в пресі гострі голоси критики пам'ятників, ато й жадання припинити будову будь-яких дальших пам'ятників. Була пропозиція позбирати деякі другорядні пам'ятники та поставити їх в алеї парку рядочком на потіху туристам, а їх тут 10-12 мільйонів річно! Нові вуличні тунелі створюють деколи смішні ситуації: автомобілі швидко проїздять попід пам'ятники, на яких заслужені генерали сидять на конях, не стривожені великим рухом вулиці.

Знаючи отці всі труднощі та проблеми, рішив створити проєкт пам'ятника, як зовсім новий, з новим підходом до композиції, що не лиш показувало б Шевченківську ідею, але було б атракцією для мільйонів зовсім чужих Шевченкові глядачів. Хотів я дати нову композицію, що була б новим елементом простірної композиції, даючи архітектурно - мистецьке завершення площі у перебудові міста. Мав я практику в ділянці урбаністики як бувший асистент катедри будови міст у Львівській політехніці, і спеціялізувався в урбаністиці у Віденській техніці, де виконав проєкти для Управи міста Відня в 1946-1947 роках. І дальша професійна праця в Америці стала мені в пригоді та допомогла виконати проєкт у кількох днях.

Провідною думкою проєкту стало гасло Шевченка „Коли ми діждемось Вашингтона з новим і праведним законом", гасло, що найкраще підходить до столиці ЗДА, та оправдує здвигнення такого пам'ятника саме тут в місті його імени. Оце гасло я помістив на високій, стіні при якій стоїть Шевченко у русі, виступивши одною ногою вперед, з обличчям піднесеним дещо вгору, стоячи на постументі, з якого саме виростає органічно та композиційно стіна. Постумент є в круглому басейні, у формі колеса, себто формі „руху" Глядач, обходячи басейн, бачить першу постать Шевченка, дальше стіну з гаслом, а далі, слідуючи за заокругленою формою стіни, бачить меншу таблицю по правій стороні із прізвищем та роками життя поета. Ця інформаційна таблиця рівноважить теж композицію як противага постаті. Глядач побачить далі задню частину високої стіни, з якої скомпонований водоспад із численних отворів поміж виступаючими плитками, які дають багато гри світла й форм. Випливає вода, яка падає вниз, де стоїть стилізований тризуб, замкнений золотими перстенями. Елемент води в русі — це „час" — очікування, а тризуб — це Україна, яка жде на свойого Вашингтона. Композиція спонукує глядачів туристів пристанути, обійти та оглянути пам'ятник з усіх сторон, крок за кроком відкриваючи нові елементи, нові перспективи в новому насвітленні, погратися тінями та світлами по змінних матеріялах, поцікавитись новим змістом.

Я думав зірвати із історичними стандартними підходами до композиції пам'ятника як постаті на постументі в центральному положенні, на яку треба глядіти спереду, бо ззаду нема нічого цікавого. Вибрана Комітетом будови пам'ятника площа, потвердила мої пляни „композиції, у простір", бо ця площа окружена з усіх сторін вулицями, та ідеально підходить до моєї розв'язки. Так в 12 днях я виготовив проєкт і модель, два перспективні види водними фарбами, та ситуаційний плян теоретичної площі. 28 лютого рано вирушив я сам у дорогу до Ню Йорку, серед дощу та мряки, бо це був останній день доручення проєкту, а пакувати та висилати почтою вже не було часу. Після доручення мойого проєкту „МІРКО" в Ню Йорку, вертаючи я мав зудар з таксівкою якраз біля входу до тунелю Лінкольна. На щастя моє я скрутив в останнім моменті та скінчилося лиш моєю шкодою. Повний втоми і великих вражінь я вернувся щасливо до Вашингтону, думаючи: чи сей випадок добрий чи злий для мене знак?

Моє завзяття та уперта праця закінчились частинним успіхом — признанням відзначення — премії за мій проєкт „Мірко". Скульптор Валентин Сімянців за свою постать Шевченка дістав разом зі мною винагороду. Все ж таки коли думаю та розглядаю справу поставлення пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, приходжу до переконання, що це лиш початок. Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні вимагає дещо ширшої бази для того, щоб сповнити своє завдання та бути тривким успіхом українців в Америці. Пам'ятник Шевченкові вимагає доповнення, яким повинен бути будинок — приміщення для Галереї його знаменитих картин, літературних творів, перекладів творів, де б була відтворена його доба, його змагання, змагання України, де б була і мала авдиторія на лекції та фільми про Шевченка та Україну, де б була постійна інформаційна наша українська служба про пам'ятник, про Україну, щоб не причепили „рашен". Це була б наша неофіційна амбасада у Вашингтоні, столиці Вільного Світу. Може новий архітектурний конкурс на улаштування вибраної площі з такими приміщеннями був би належним кроком до справді належного поставлення Шевгенка та української справи у Вашингтоні. Два місяці для виготовлення проєктів було б достаточним, бо вже жюрі є, та проведена практика дозволяє провести справу швидко.

Такий Шевченківський Центр — Пам'ятник був би теж місцем наших з'їздів та маніфестацій, Шевченківських Днів, мистецьких виступів. Нас тоді справді побачили б та почули б усі, не лиш тих 10 - 12 мільйонів туристів, що приїздять сюди що року . . .

Мирослав Данило НІМЦІВ
4817 Вагден Евеню, П. З.
Вашингтон, Д. К.

Короткі вісті

● Східньо - німецький комуністичний режим змобілізував по містах 213.000 людей, робітників й інтелігенції, для допомоги в сільському господарстві під час цьогорічних жнив. Деякі фабрики повисилали своїх робітників на села на кінець тижня, щоб вони помагали у збиранні врожаю, із якого досі — під кінець серпня — повелося зібрати всього 50 процентів.

● У Східньому Пакистані згинуло внаслідок повені 12 осіб, в тому четверо дітей. Повінь спричинила важкі шкоди на полях і теж в поголів'ї худоби. Деякі дільниці міста Дакка залиті цілком водою.

● Безпілотний американський джет - винищувач знищив під час свого упадку, три доми в місцевості Стентон в Англії і вбив одну особу — маляра домів.

КНИГА МОРАЛЬНОЇ СИЛИ

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

ківщина - Еміграція автор цих рядків доказував на прикладі змагання за „правдиву постать Шевченка", тобто за правдиву його інтерпретацію в Україні і вільному світі на сторінках німецького журналу „Остевропа" із листопада 1961 р., покликаючись особливо на статтю марксиста Л. Новиченка „Ми і вони", як доказовий матеріял корисности такого діялогу. Було б дивно, якби глибокі погляди М. Плевака, наприклад, на російську критику Шевченка, не були б вплетені в цей діялог, що триватиме ще роки — і не відіграли б у ньому тієї великої ролі, на яку вони слушно можуть претендувати.

Але не тільки можна мати надію на те, що наші брати на Батьківщині почують впродовж цього діялогу про погляди Миколи Плевака, можна сподіватися, що вони й добачать очима духа величний пам'ятник, що постає з його терпінь за Україну. Брат Петро Плевако дав переконливий доказ пов'язаности національного і релігійного духа, призначивши суму, одержану із продажу книжок, на фонд для здвигнення в Парижі Храму св. Симеона, у пам'ять Симона Петлюри. Коли це станеться (автор цих рядків бажає в екуменічному наставленні своєму шановному Другові якнайскорішого здійснення його великого почину), хрест, що засяє над храмом, як символом української незламної віри у правду і справедливість нашої справи, — напевно увиться очам українського духа в далекій просторово, але такій близькій нашим серцям незабутній Батьківщині.

„ХОЛОДНИЙ ЯР" У ВИСКАНСИН

Так назвали своє літнисько шикаговські сумівці, щоб вже самою назвою цієї чудової оселі вказати на основну ціль існування їхньої молодечої організації — розпалювати „новий огонь", огонь любови до України серед молодого покоління, огонь до дальшої боротьби за її визволення, щоб здійснилось те, що пророчив наш геній Тарас Шевченко...

Але щоб дістатися на відкриття того дорогоцінного придбання об'єднаних зусиль західньо-шикаговських сумівських осередків, треба було їхати автобусом більше як чотири години. В стейті Іллиной красвиди не приковували до себе очей, бо це були одноманітні пригороди Шикаґа при рівній, як стріла автостраді. Виїхали ми ранком, то ж ранішню каву пили в дорозі. Автобус став коло великої каварні, збудованої зі скла. Персонал, що обслугував гостей, і самі гості, належать до найрізноманітніших націй. Нас гостить маленька японка. Очі ледве прорізані, чорні, як достиглий терен, а сама так швидко обертається і в такому темпі обслуговує своїх клієнтів, щб аж дивуємось, як можна витримати те темпо і не розбити посуду, не розіллятм кави, не порозкидати прикуски.

За 15 хвилин їдемо далі. Красвид міняється. Починаються горбки, між якими автострада крутиться, часом, як велика гадюка. По боках гайки поволі переходять вже в суцільні ліси. Чепурні фарми з блискучими мов із срібної бронзи модерні сілоси, на галявинах пасуться корови, а ось широкі кукурудзяні поля та тютюнові плянтації. Попадаються й „консерваторії", що означає - оранжереї для плекання квітів і т. п. Ще вищі горбки, ще стрімкіщі звороти дороги, майже серпентини, і ми вже виїжджаємо з лісу і попри височенький горбок приїжджаємо до оселі.

Це колишня німецька фарма, що ту господарську ціль сповняла аж стодва роки. Власниця її продалаСУМ-ові з однією тільки умовою, що вона матиме право іноді навідуватись, щоб побачити,що з того господарства зроблять українці. А околишні німецькі фармери дивуються, що таке багате господарство закуплено не для плекання худоби, а для вихови молоді!

Гарний красвид. Сумівське літнисько панує над високою лісистою околицею, по якій то там, то там видніються фарми. СУМ тут став власником розлогого лісу, в якому в одній частині росте понад 100 здорових волоських оріхових дерев, увішаних плодами, гарні ліщинові зарослі теж з густими китицями оріщків, попадаються яблуні, кущі ожини, різні лісові породи творять чудесний ліс, в тіні якого ростуть гриби. Простір цього сумівського багатства охоплює 140 акрів. А між лісом зелені горбки-вершинки. Під одним горбком два ряди „вояцьких" шатер. Коло них метушаться дівчата - сумівки. Їх є 80. Сьогодні вони кінчають своє таборування і передадуть любуватись цими природніми розкошами новим таборовикам - сумівцям, що ось вже приїхали. Над табором високий хрест, а під ним кольоровим камінням викладено гасло цього року: „Слава геройм УПА". В центрі табору на високих щоглах повівають український і американський прапори.

На другому горбку стоїть високий мосяжний хрест з св. Розп'ятіям, а під ним мосяжна велика плита з написом: „500 героїням вбитим Москвою в Кінгірі". Пам'ятник обнесено золото-лискучою оградою. Це труд сумівця П. Луцева.

А на третьому горбочку, під лісом і на його тлі і теж на такому місці, що його видко й здалека, поставлено мініятюрну п'ятибанну каплічку-церковцю в гуцульському стилі. Зробив її на славу Божу й собі на честь таки справжній гуцул з Карпат Петро Гасюк, а помагав йому Іван Лосянович.

У підніжжу тих горбків розмістились господарські будови: невелика хатинка, кілька таких же шапок і велика двоповерхова стодола. В ній влаштовано сумівську кухню і їдальню. А нижче широка площа, яку готують для різних спортових ігор і забав.

Є тут ще одне важне придбання. Це природне джерело дуже смашної води, що б'є з-під каміння, вічно студене й прозоре, як сльоза. Його упорядковано. Вода стікає коритцем в укриту шопу. Той дар Божий смакують гості і повсякчас прихвалюють. Між іншим, виїжджаючи, набрали її з собою до Шикаґо, бо така вона смачна. З неї ж варяться й страви для таборян: З тої шопи тече та живодайна водиця далі і поповнює недавно викопаний ставок для купання і водяних забав.

Всю цю красу природи й багатство закупила спілка західньо--шикаґовських осередківСУМА за $ 11.000, на яке конто вже заплачено $ 9.000. Так уміло полагодив купно і так скоро вирівнює заборгованість Комітет купна цього об'єкту на чолі з інж. Левицьким.

Оглядали ми це літнисько в неділю 29 липня, а у вечері, в суботу в день Володимира Великого, нашого Рівноапостольного святого князя України, сумівський дівочий табір прощав своє таборування сумівською ватрою, присвятивши першу частину програми відзначенню 20- ліття УПА..

Запалила ватру комендантка табору М. Деркач, заступивши попередню комендантку М. Яців, що мала від'їхати на заробітки. Слово до юначок і гостей сказав бувший член підпілля і боєць УПА інж. С. Голяш. Дальша програма, при якій пописувалися представниці таборового шатра, перепліталися деклямаціями та співом повстанських пісень. Веселою частиною ватри керувала вправно юначка Іна Гікава. Тут вже темою були „актуальні" справи дня й таборового життя. В веселій, гумористичній формі досталося всім. На зуб свого гумору й сатири попав в „коломийках" і відданий опікун табору М. Сорока і навіть таборові „кухарочки", що так жертвенно піклувались харчуванням таборянок. Спільною піснею „Ніч вже йде" кінчилися ті незабутні для молодих душ хвилини. Та не лише для молодих душ, але й старші панове задумувались, згадували свої літа минулі, летіли думками на Україну.

Пролетіла нічка, овіяна тими пахощами, що бувають тільки серед лісів і вільної природи... Вже повно гостей, що з'їхались на офіційне відкриття оселі та юнаки-сумівці, щоб перебрати свою чергу на таборування. Зібралося до сімсот душ української громади. Всіх запрошують на горбок до церковці. Наче по військовому вся громада уставилася в каре. На правому крилі сумівки, на лівому сумівці на чолі з старшими сумівцями й своєю старшиною та при оркестрі під орудою проф. Повалячека. Проти каплички, громада гостей. Службу Божу відправляли: сумівський капелян о. П. Пащак ЧСВВ та о. Олексюк, що прибув з близького Мільвокі, щоб також поблагословити те діло, що розпочалося в районі його побуту. Під час Божественної Літургії у відповідних місцях оркестра грала релігійні пісні і ті звуки розносились лісами, а в душі відгукувались далекими споганами. Пригадувались давні, давні часи. Було то також серед лісів і гір. І тоді відправлялись Польові Служби Божі . Було то за світової війни. Молились ми за перемогу над ворогами. Та то бій ще й досі не кінчився, продовжується, тільки набравши іншої форми. До того бою за віру в Бога святого і за волю Батьківщини готує тепер СУМА свою молодь і юнацтво. Гарну проповідь сказав о. Пащак. Була вона насичена щирими словами патріотизму й зрозуміння саме тої ідеї боротьби проти безбожної Москви, що є провідним мотивом сучасного буття нашої нації. о. Пащак народився в Америці, одначе дух Української Батьківщини, дух землі Його батьків в нього живе. Не даром сумівська, та і взагалі українська, молодь дуже його любить. Він має український гумор і глибину патріотичного почування. Та цього разу він ще й прощався з своїм молодим „військом",бо духовні власті переносять його разом з іншими о. о. Василіянами на інше місце служби. В імені зібраних дякував йому і попрощав о. Олексюк. Понад 20 юначок і юнаків вийшли з своїх струнких рядів і стали навколішки в травичці перед капличкою і прийняли св. Причастя. Після Служби Божої відспівано — „Боже Великий Єдиний, нам Україну храни".

Колони СУМА і гостей перейшли до пам'ятника хреста 500-ам українкам, що їх розчавили московсько - совєтські танки в Кінгірі. Ці два українські священики відслужили тут по них Панахиду за спокій їх мученичих душ. Сумівські ряди опускаються на вколішки, а за ними вся громада і всі присутні співають тим мученицям „Вічную пам'ять!"... Який глибокий і який патріотичний символічний факт!

Сходимо довгою колоною сумівської молоді і гостей в яр, де знаходиться посілість оселі. Зустрічає нас веселий марш оркестри, що тим часом розмістилась в холодку під широким оріхом. Вхід в брамі, замаяний квітами й зеленню, перегороджений широкою синьо-жовтою стьожкою. Керівник церемонії Л. Костелина запрошує сеньйора виховної ділянки СУМА проф. Шумея і асистентів його інж. Левицького В. та інж. Боляша С. відкрити вступ до оселі. А до почесної президії акту посвячення оселі закликає представників українських організацій, що прибули на це свято. Проф. Шумей нагадує сумівській молоді про її завдання для майбутнього України і перетинає стьожку. Похід входить в браму і розміщується перед будовою. Священики посвячують оселю, окроплюючи її на всі сторони кропилами з вівсяних колосків. Голова осередку СУМА ім. М. Павлушкова М. Луцак вітає гостей і лави сумівців і офіційно відкриває оселю, повідомивши, що їй надається ім'я —„Холодний Яр", щоб тут сповнялись ті заповіти, що їх нам лишив безсмертний Тарас. Після нього промовляв голова комісії для купна оселі інж. В. Левицький, заслугою його в першу чергу та всіх членів комісії і проводу осередків СУМУ сталося таке дорогоцінне придбання мастку, значення якого грошами не виміряються. Інж. Левицький подав звіт про купно і говорив про значення й мету сумівської чинности. Всіх присутніх запрошено засісти за столи до обіду в колишній широкій клуні, а тепер в сумівській їдальні.

Ось тут мені, як „старій войні", захотілось перевірити, чи справді щодня давали сумівкам юначкам такі поживні обіди, як тепер нам, гостям на свято. Зачіпаю малу білобрисеньку юначку. — Як ти називаєшся? — Анна Кіт! — А до якого гуртка ти належиш? — До Гайдамаків! Ова! Та воно й по тобі видко бо он яке гарне та пробійне дівча!.. Розсміяне, розчервоніле обличчачко, завзяті оченята дивляться хоробро. — А чи вас в таборі добре годували? — питаю. — Ой, дуже добре, аж п'ять разів на день! Але на що це ви від мене питаєте? — Бо хочу написати до гадзети. — Ага! і побігла...

Для повноти свого репортажу вважаю за потрібне ще згадати, що на успішну чинність і на те, що вже встигла сумівська управа зробити на оселі звернули увагу і американці. Орган, що виходить в стейті Висканcин „Барабу Нюс-Републік" в двох своїх числах з 24 і 26 липня помістив ширші статті з описом сумівської оселі, з повідомленням про її відкриття та з похвалами на адресу організаторів та їхньої праці і з характеристикою наших дівчат - сумівських юначок, яких американський репортер назвав „загартованою молоддю". Вони, по його словах, фізично вправні, займаються спортом і наукою природи. А все те здається йому наче театром, що так гарно репрезентується на сценічному фоні горбків Каледонії.

З того виходить, що та оселя „Холодний Яр" вже робить ще одне дуже корисне для української справи діло. Вона викликає заінтересування дооколишнього населення і сама собою інспірує його до заінтересування українською проблемою і нашому імени робить честь, а сумівському проводові — заслужену славу!

Ант. Кущинський

СУМА — двигун нашого футболу?..

Стоять зліва: О. Головатий, Н. Кострик, М. Добрянський, Л. Васлів, І. Ціпкевич, З. Юрків, Р. Синячак, Р. Коходняк, О. Швабінський, Б. Синенький, П. Міґелич, (воротар) Ст. Петрищин і (капітан) Я. Краснянський.

Ставимо знак запиту в наголовку не тому, що ми непевні, чи так воно справді є: на вісім дружин юньйорів і доросту („наших найменших") у цьогорічному турнірі за чемпіонат СУАСТ - Північ, тільки одна дружина („Леви" — Шикаґо) була не-сумівська. Своїм знаком запиту, своїм нібисумнівом ми хотіли б тільки загострити амбіцію наших сумівців витримати в дотеперішній поставі, здати собі справу з важливости добровільно взятого на себе обов'язку.

В Клівленді це підприємство місцевого СУМА тим важче, що в цьому місті нема ніякої кляси юньйорів. Футболісти приходять сюди „готовими" (з Европи) — другі, запасні дружини складаються з дорослих змагунів, які своїм рівнем ще, чи вже не надаються до першої дружини. Що це не є добре, це ясне.

Наші люди шукають виходу з положення в трагікомічній торгівлі чужинцями; сумівці стали на правильний шлях вирощувати власних, українських змагунів.

Провідник двох дружин сумівського СК „Скала" в Клівленді — Володимир Кметь — оце вже третій рік „штучно" вирощує футболістів. Під тренерством Ст. Дзюби (1959 р.), а тепер Ігора Кунаша клівлендські сумівські футболісти відбувають реґулярні тренінґи в Бруксайд - парку і змагаються в тренінґових матчах, із своїми ровесниками з СУМА - Парма СК „Дністер" (тренер Михайло Пришляк, а після його виїзду до Каліфорнії — Михайло Петрина. Провідник: Михайло Міськевич).

З дотеперішніх виступів молодих футболістів у „справжніх" змаганнях (до яких клівлендці й парменці виступають об'єднаними силами, під фірмою старшої „Скали"), виявилося, що їм треба ще добре попрацювати над собою. Все ж успіхи циферні вже помітні: минулого року в Торонті, на Шевченківських Ігрищах здобуто середнє друге місце (на три дружини), пізніше в Шикаґо „збито з даху горобця" — переможено непереможний доріст „Крил" — Шикаґо. Не останньою вийшла „Скала" і в цьогорічних чемпіонатах СУАСТ - Північ.

А покищо йде дальша праця на тренінґах, які відбуваються вже двічі в тиждень. Треба поспішати, бо, як не цього року, то на другий, прийдеться випливати на ширші води: вписатися в члени клівлендської Футбольної Ліги й репрезентувати спочатку в найнижчій клясі — український (але направду український!) футбол за чемпіонат міста Клівленду і стейту Огайо.

О. Н.

У справі фізичного виховання

Незадовільний стан фізичного розвитку серед ширших мас нашої молоді та недостача відповідного піклування про її розвиток, приневолює представників спортових організацій звернути більшу увагу на ті справи та подбати про кращі шляхи дальшого розвитку нашої молоді.

Беручи до уваги те, що спорт є важним засобом для піднесення загального фізкультурного і спортового рівня української молоді, а також одним із засобів для підсилення пропаганди в українській справі на тутешньому терені, представники спортових організацій: УСЦАК-Делег. СУАСТ-Схід, УСТ-„Тризуб" з Філядельфії, УСК — з Ню Йорку, і УСТ — „Чорноморська Січ" з Нюарку на відбутій нараді 12 серпня 1962 р. в Ню Йорку рішили:

1. У порозумінні та в співпраці Проводів молодечих організацій виховати та вишколити змагунів у всіх ділянках спорту, а в першу чергу, щоб виповнити ті прогалини в спортових організаціях, які із-за недостачі власних сил є змушені користуватися чужонаціональними одиницями.

2. Доложити всіх старань поставити репрезентаційні спортові дружини на такому організаційному рівні, щоб можна було змагатися про здобуття найвищих трофеїв, включно зі здобуттям мистецтва ЗДА.

3. Названі спортові організації уважають УСЦАК одинокою українською спортовою централею і уважають доцільним, щоб Делеґатура УСЦАК - СУАСТ - Схід склйкала в найкоротшому часі поширену нараду всіх діючих на даному терені спортових товариств для обговорення порушених справ.

4. Названі спортові організації скріплять свою участь у змаганнях УСЦАК та її Делеґатур за першість краю, та збільшать акцію в улаштуванні загального „Спортового Свята", на якому будуть відзначені найкращі змагуни.

5. Зактивізувати Комісію репрезентаційних футбольних дружин при футбольній ланці Делеґатури УСЦАК-СУАСТ - Схід.

Здійснення намічених постанов може бути переведене між іншим, при моральній та матеріяльній підтримці української громади та при дружній співпраці з українською пресою.

За Президію нарад:

д-р Е. Жарський — предсідник, мґр Р. Савчак, інж. Л. Блонарович — заступники, мґр М. Гошовський і Т. Триш — секретарі.

За УСТ „Тризуб" Філядельфія: д-р Р. Голубінка, д-р Я. Бернадин.

За УСК — Ню Йорк: д-р Я. Воєвідка, мґр П. Григорович.

За УСТ „Чорноморська Січ" — Нюарк: д-р В. Гук, інж. В. Семанишин.

В Монтреалі виходитиме „Українська Трибуна"

Монтреаль. — В доповненні до поданих уже інформацій про проєкт видавати у Монтреалі в Канаді новий український часопис, „Канадійський Фармер" з дня 27 серпня ц. р. повідомив, що реалізація цього проєкту іде вперед. Вже відбулося два засідання ініціяторів задуму, на яких обговорено подробиці, зв'язані з видаванням часопису, його назвою, тереном засягу і подібними справами.

Часопис мав би називатися „Українська Трибуна" й обслуговувати Монтреаль і Оттаву. Стверджено, що часопис може відограти важливу ролю в ділянці українсько-французьких відносин. Незначне віддалення Монтреалю від столиці Канади може також мати першорядне значення для майбутнього часопису. До ініціятивної групи увійшло наразі десять осіб, які вибрали з-поміж себе тимчасову управу в такому складі: проф. І. Гомонко — голова, мґр. Я. Є. Орищук і М. Граб — заступники, Я. Пришляк — секр., проф. М. Андрухів — скарбник. На днях має відбутися засідання редакційної колеґії.

ТАРЗАН, ч. 4898. Лік проти недуги сплячки.

Довгі роки дослідів закінчилися тріюмфом відомого науковця д-ра Сімпсона. — Гаррі! — гукнув він, — Гаррі ,мені вдалося!

Докторів асистент, Гаррі Спір, сумнівався. — Є відповідь? Ви гадаєте, що ви?

Сімпсон притакнув. — Справді так ось в цій трубці, Гаррі. Це повне вилікування з того африканського лиха... недуги сплячки!